

**Fakultet Organizacionih Nauka
Univerzitet u Beogradu**

UPUTSTVO ZA RAD U KNJIGOVODSTVENOM PROGRAMU „FATALITI“

**Profesor:
Prof. dr Danica Lečić-Cvetković**

**Student :
Velizar Stefanović 537/12**

Beograd, 2016

1 SADRZAJ

1	SADRZAJ	2
2	INSTALACIJA PROGRAMA	3
3	FINANSIJSKO KNJIGOVODSTVO	5
3.1	Otvaranje finansijskih kartica	5
3.2	Knjiženje finansijskog naloga	6
4	OSNOVNA SREDSTVA	7
5	MATERIJALNO KNJIGOVODSTVO	10
5.1	Materijal	10
5.1.1	Sifriranje materijal	10
5.1.2	Otvaranje materijalnih kartica	10
5.1.3	Ulaz materijala	11
5.1.4	Izlaz (utrošak) materijala	13
5.2	Alat, ambalaze i sitan inventar	13
5.2.1	Ulaz alata, ambalaže i inventara u magacin	13
5.2.2	Stavljanje alata, ambalaže i inventara u upotrebu	14
5.2.3	Rashodovanje alata, ambalaže i inventara u upotrebi	15
6	INFORMACIJE O PROIZVODNJI I PROIZVODIMA	15
6.1	Knjiženje indirektnih troškova u knjigovodstvu troškova i učinaka	15
6.2	Kalkulacija cene koštanja proizvoda	16
6.3	Ulaz gotovih proizvoda u magacin	17
6.4	Izlaz gotovog proizvoda iz magacina	18
7	INFORMACIJE O ROBI	19
7.1	Kalkulacija nabavne cene	19
7.1.1	Knjiženje prelaza robe iz magacina u maloprodajni objekat	20
7.1.2	Nivelacija cena u maloprodajnom objektu	22
7.1.3	Knjiženje prodaje robe u maloprodajnom objektu	23
8	INFORMACIJE O KUPCIMA I DOBAVLJAČIMA	24
8.1	Priliv i odliv sredstava	25
9	OBRAČUN ZARADA, POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE ZAPOSLENIH	26
10	Informacije o zaposlenima	27
11	POSLOVNI REZULTATI	29
11.1	Bruto zaključni list	29
12	NAPOMENA	30

2 INSTALACIJA PROGRAMA

- Iskopirajte folder u kome se nalazi program, na disk C: vašeg računara
- Otvorite folder u kome se nalazi program
- Otvorite fajl Meni i kliknite na dugme Ulaz u program, kako bi nastavili sa radom ili Izlaz iz programa ako ne želite da pristupite programu
- U glavnom meniju se nalazi 8 opcija za rad:
  - Finansijsko knjigovodstvo
  - Materijalno knjigovodstvo
  - Osnovna sredstva
  - Kalkulacije
  - Obračun zarada
  - Uputstvo
  - Izlaz iz glavnog menija
  - Izlaz iz programa
- Izborom odgovarajuće opcije, dobijate podmenije za svaku opciju sem dugmića za izlaz, ali uvek se možete vratiti na glavni meni pritiskom na dugme Nazad.
- Ukoliko Vam je neophodna pomoć uvek možete pristupiti uputstvu
- Pomoću dugmeta Izlaz iz programa izlazite iz programa i automatski se snima sve što ste radili

Slika 1: Početna strana knjigovodstvenog programa "FATALITI"

Slika 2: Prikaz Glavnog menija

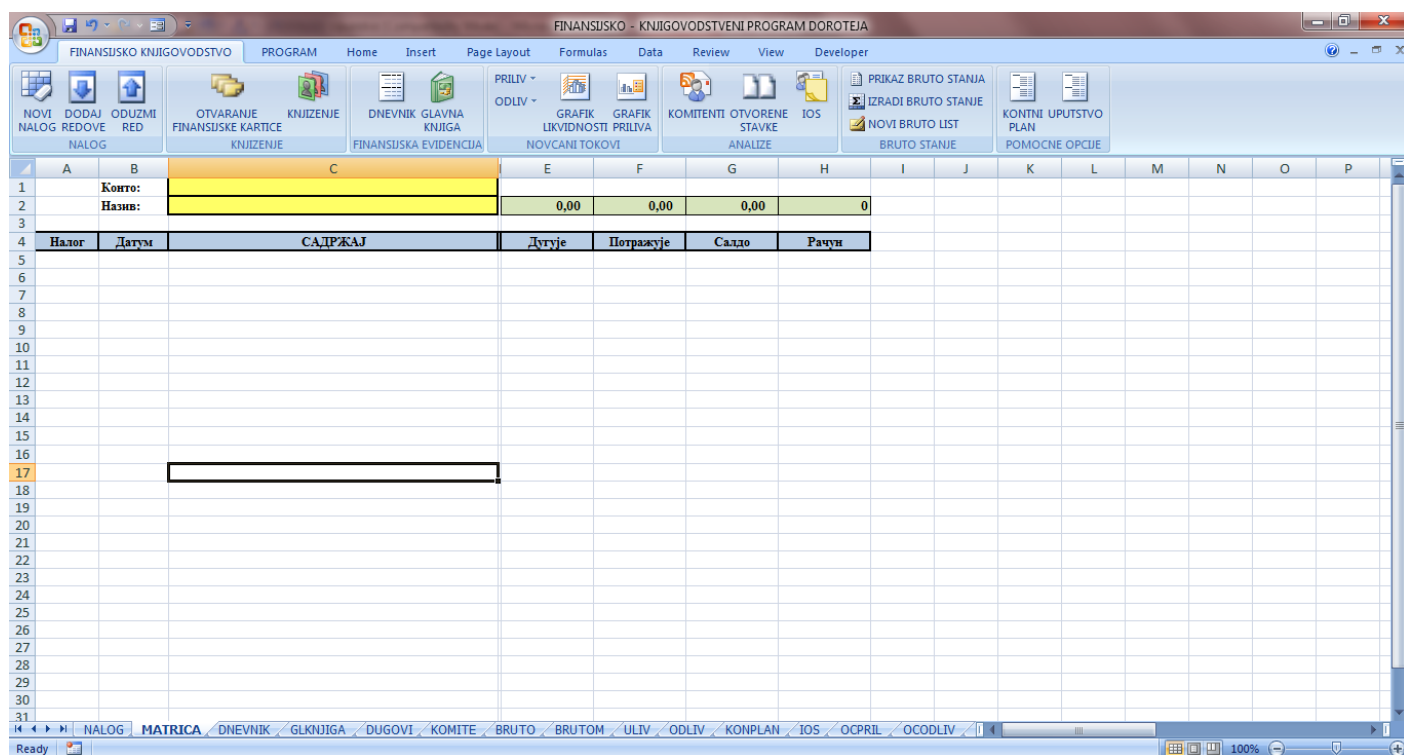
3 FINANSIJSKO KNJIGOVODSTVO

3.1 Otvaranje finansijskih kartica

Da biste proknjižili finansijski nalog, potrebno je da imate otvorene odgovarajuće finansijske kartice u Glavnoj knjizi.

Otvorite finansijsku karticu:

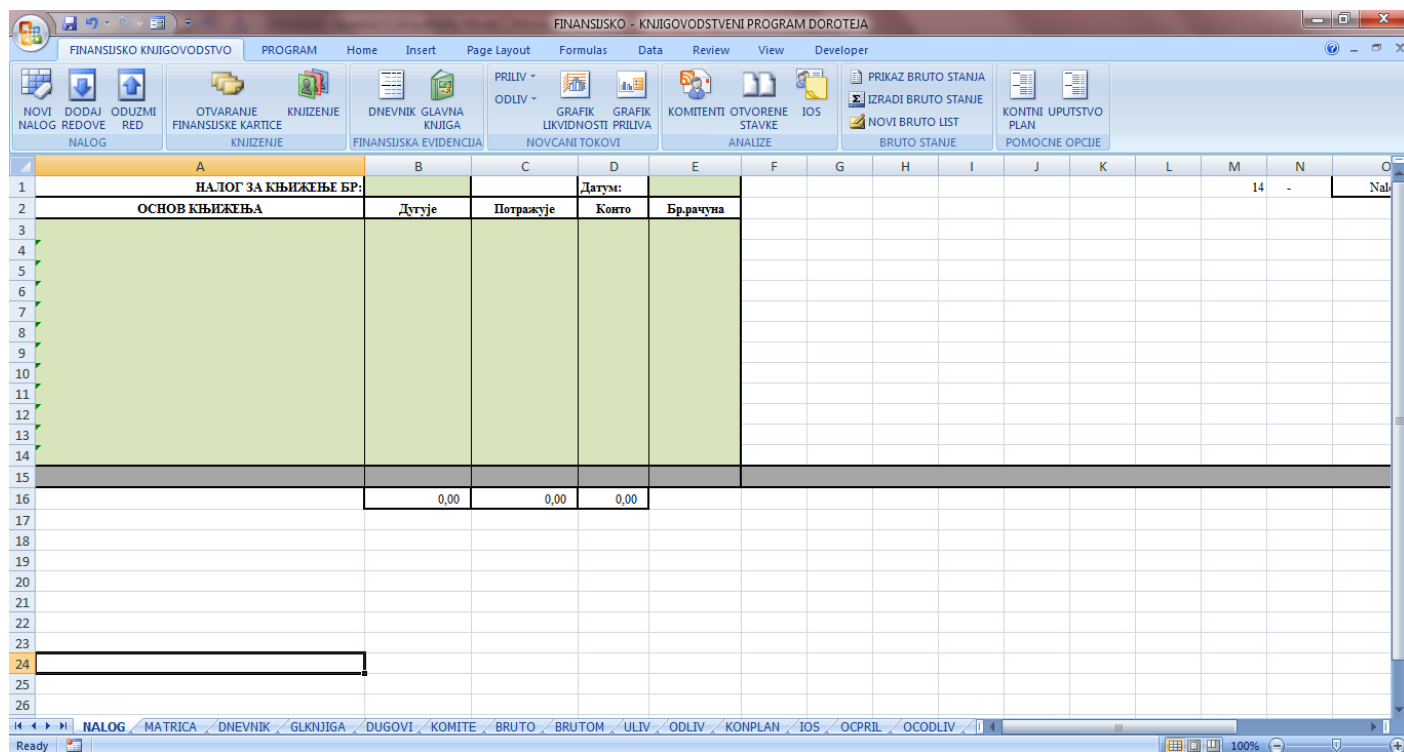
- U glavnom meniju kliknite na dugme **Finansijsko knjigovodstvo**
- Otvorite radni list **MATRICA**
- U formu upišite broj konta
- Upišite naziv konta
- U gornjem meniju aktivirajte u komandnoj traci komandu **FINANSIJSKO KNJIGOVODSTVO**, pa u kartici **KNJIZENJE** odaberite **OTVARANJE FINANSIJSKE KARTICE**
- Nakon ove akcije, otvara se kartica u Glavnoj knjizi
- Ukoliko je kartica već otvorena, na ekranu dobijate poruku: „Kartica već postoji“, da biste otvorili novu karticu potrebno je vratiti se u radni list Matrica, a to možete klikom na radni list MATRICA. Za svaku novu karticu postupak je isti.

Slika 3: Izgled lista Matrica u Finansijskom knjigovodstvu

3.2 Knjiženje finansijskog naloga

- Kliknite na dugme **Finansijsko knjigovodstvo** u glavnom meniju, potom otvorite radni list **NALOG**
- Upišite broj naloga
- Upišite datum naloga, vodeći računa o formatu. Ukoliko format nije dobro upisan onda će vam program poslati poruku da datum nije dobro upisan.
- Upišite osnov knjiženja
- Upišite odgovarajuće vrednosti u koloni Duguje, Potražuje, Broj konta i Broj računa
- Ukoliko su vam potrebni dodatni redovi u nalogu u tabu FINANSIJSKO KNJIGOVODSTVO koristite dugme DODAJ REDOVE
- Za oduzimanje redova koristite dugme ODUZMI RED.
- Nikada ne popunjavajte poslednji red u nalogu (red iznad **sive** linije)!
- Kada popunite nalog, kliknite u tabu **FINANSIJSKO KNJIGOVODSTVO** na dugme **KNJIŽENJE**.
- Nakon ove akcije, promene će biti evidentirane u Dnevniku i Glavnoj knjizi
- Kada bude potrebno da proknjižite novi nalog, kliknite u meniju **FINANSIJSKO KNJIGOVODSTVO** na dugme **NOVI NALOG**

Slika 4: Nalog za knjiženje u Finansijskom knjigovodstvu

4 OSNOVNA SREDSTVA

- Sortirajte bazu iz koje preuzimate podatke, po grupama sredstava
- Pritisnite dugme **Osnovna sredstva** iz Glavnog menija
- Zatim izaberite radni list **Matrica**

OSNOVNA - KNJIGOVODSTVENI PROGRAM DOTEJA

OSNOVNA SREDSTVA

PROGRAM

Home

Insert

Page Layout

Formulas

Data

Review

View

Developer

Slika 5: List Matrica u meniju Osnovna sredstva

- **Ne radite u Matrici**
- Otvorite za svaku grupu sredstava **poseban radni list** klikom na dugme *Otvaranje nove tabele* u kartici osnovna sredstva (kao što su alat i inventar, građevinski objekti, oprema, transportna sredstva) i upišite naziv sredstva (na primer Alat i Inventar)
- Nalazite se u radnom listu Alat i inventar
- Iz baze kopirajte kolone: **Inventarski broj, Naziv, Vek upotrebe, Rezidualna vrednost i Nabavljeno**
- Zatim kopirajte kolone: **Količina, Iznos, Otpis, Stopa Amortizacije**
- Upišite redne brojeve u listu Alat i inventar (tada će se pojaviti vrednosti u koloni 11,12 i 13)
- Popunite zaglavlje radnog lista:
  - Grupa: Alat i inventar
  - Konto:02301
  - Obračun za period: od datuma do datuma
- Ponovite ovaj postupak i za građevinske objekte, opremu i transportna sredstva

Korigujte amortizacije stope za sredstva kupljena u tekućoj godini:

- Izaberite radni list Alat i inventar
- Ispravite vrednosti u koloni Stopa amortizacije (kolona 10), ali samo za ona sredstva koja su nabavljena u tekućoj godini
- U tim kolonama upišite formulu: $=X*(12-Y)/12$
Gde je: X- postojeća stopa u toj koloni; Y- mesec u kome je sredstvo nabavljeno, (npr. 7, ako je sredstvo nabavljeno 20.7. godine)
- Za sredstvo koje je nabavljeno u novembru tekuće godine, upišite nulu

Prenesite otpisana sredstva iz radnog lista Oprema u novi radni list:

- Otvorite radni list **Otpisana**.
- U radnom listu **Oprema**, upišite redni broj 999, svim sredstvima kojima je vrednost u koloni **Iznos jednaka** vrednosti u koloni **Otpis prethodnih godina** (kolone 8 i 9 su jednake), odnosno kod kojih je Sadašnja vrijednost jednaka nuli
- Sortiranjem po rednom broju, dovedite ove zapise na dno tabele
- Dodajte u radnom listu Otpisana, dovoljan broj redova
- Kopirajte zapise sa rednim brojem 999, iz tabele Oprema u tabelu Otpisana
- Obrišite sve zapise sa rednim brojem 999, iz radnog lista Oprema (koristeći **Edit-Delete-Entire row**)
- Snimite radnu knjigu pod nazivom koji ukazuje na godinu na koju se podaci odnose (npr. 2016.xls)

Revalorizacija

Izvršite revalorizaciju npr. alata i inventara povećanjem vrednosti za poslednja tri sredstva:

- U radnom listu Alat i inventar, 8.kolonu kopirajte u 16.kolonu, a 12. kolonu kopirajte u 18. kolonu
- Promenite nabavnu vrednost (za tri poslednja sredstva) u koloni 16 na sledeći način:
  - Stanite na poslednju vrednost u koloni „Sadašnja vrednost 16-18“ (kolona 19)
  - Izaberite Tools/ Goal Seek:
  - Set Cell: Txx (poslednja vrednost u koloni 19)
  - To value: yyyyyyy (upišite željenu vrednost)
  - Changing Cells: Qxx;Sxx
  - OK
  - OK
- Ponovite prethodnu tačku za još dve vrednosti (iznad poslednje) iz kolone 19
- Aktivirajte opciju **Ažuriranje**, iz taba **Osnovna Sredstva**, (ova opcija prebacuje kolonu 16 u kolonu 8, a kolonu 18 u kolonu 9)

Prelaz u novu godinu

- Aktivirajte u tabu **Osnovna sredstva** dugme **Otvori novu godinu** (ovaj makro prebacuje kolonu 12 u kolonu 9)
- Na kraju, prepravite amortizacione stope (kolona 10), za ona sredstva koja su nabavljena u toku prethodne godine, a koja ste korigovali saglasno sa brojem meseci korišćenja tih sredstava u prethodnoj godini. Dakle, stope amortizacije kod takvih sredstava vratite na iznos koji se odnosi na godinu dana korišćenja tih sredstava
- Pored alata i inventara, promenite amortizacione stope za sve grupe sredstava (Građevinski objekti, oprema, transportna sredstva)
- Snimite radnu knjigu pod nazivom npr. 2016.xls

5 MATERIJALNO KNJIGOVODSTVO

5.1 Materijal

5.1.1 Sifriranje materijal

Sifra za svaki materijal mora da bude jedinstvena.

Neka vam struktura sifre bude: mesto, grupa, podrupa i identifikator.

Sortirajte bazu po nazivu u rastucem redosledu i formirajte grupe i podgrupe materijala.

Deo sifre koji upucuje na mesto u skladistu oznacite slovnom oznakom (npr. za magacin slovo M).

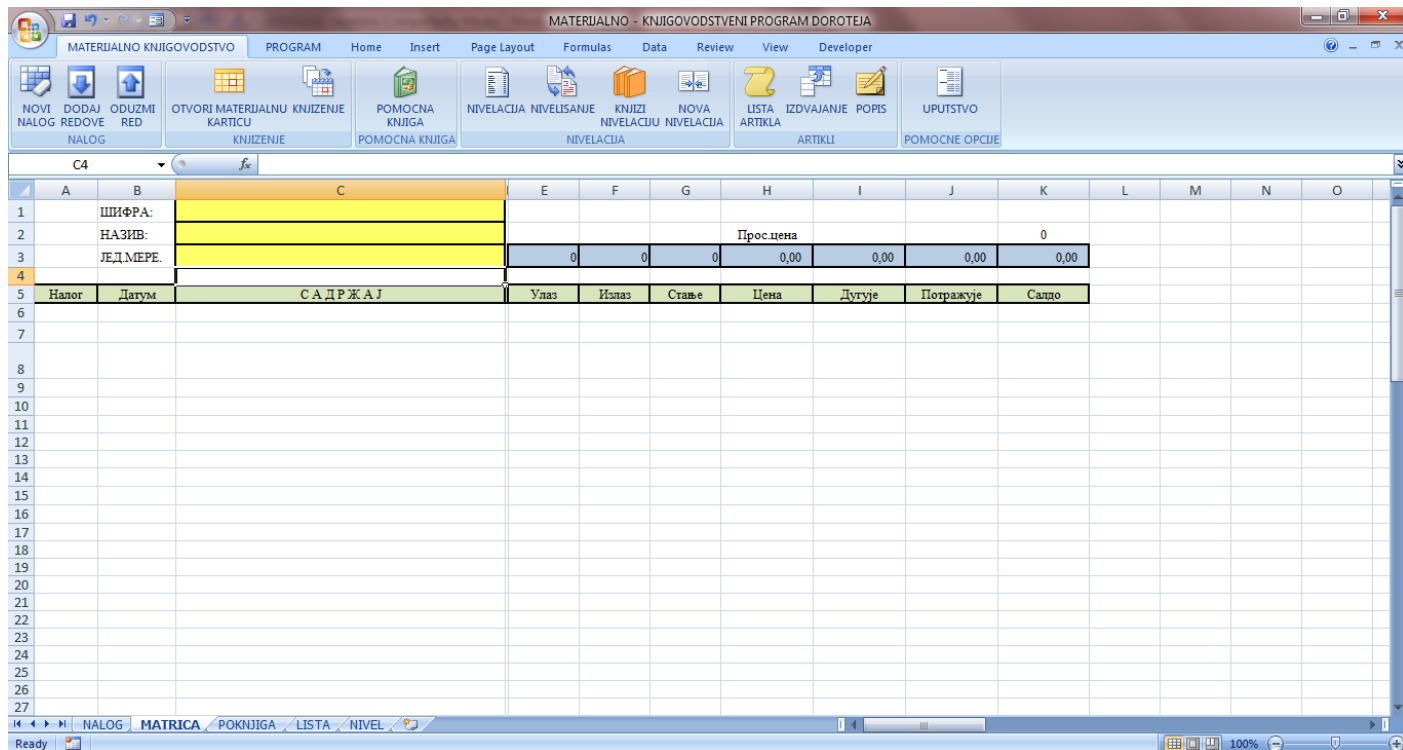
5.1.2 Otvaranje materijalnih kartica

Da biste proknjižili materijalni nalog, morate imati otvorene materijalne kartice u radnom listu Poknjiga.

Pre otvaranja materijalnih kartica, mora se izvršiti šifriranje materijala prema postojećem sistemu šifriranja.

Postupak otvaranja materijalnih kartica je sledeći:

- Kliknite u glavnom meniju na dugme Materijalno Knjigovodstvo
- Selektujte radni list MATRICA
- Upišite šifru materijala, naziv materijala i jedinicu mere
- Kliknite na dugme otvoriti materijalnu karticu i kartica materijala je otvorena u pomoćnoj knjizi

Slika 6: Izgled lista matrica u Materijalnom knjigovodstvu

5.1.3 Ulaz materijala

- Ulaz materijala se knjiži samo na osnovu fakture
- Na osnovu fakture se pravi kalkulacija nabavne cene materijala
- Svaka stavka materijala se šifrira prema postojećem sistemu šifriranja
- Ukoliko za neku od šifara nije otvorena materijalna kartica, treba je otvoriti u materijalnom knjigovodstvu
- U materijalnom knjigovodstvu formirajte nalog za knjiženje ulaza materijala, sa ulaznim količinama i nabavnim cenama i proknjižite ga
- Upišite Broj naloga, Datum, Osnov knjiženja (po fakturi ako je preduzeće kupilo materijal od dobavljača, po kalkulaciji i sl.)
- Ako pogrešite prilikom popunjavanja kolone Osnov knjiženja, upišite ponovo tekst preko postojećeg. Ne koristite Delete jer su u tim poljima upisane odgovarajuće formule.
- U koloni Ulaz, upišite količinu ulaza materijala.
- U koloni Cena, upišite cenu (iz kalkulacije nabavne cene).
- U tabu **Materijalno Knjigovodstvo**, izaberite dugme **Knjiženje**
- Nakon knjiženja u gornjem desnom uglu tabele pisaće „Knjižen“
- Poslednji red nikada ne popunjavajte (red iznad crvene linije)!
- Ako su vam potrebni dodatni redovi, u tabu izaberite dugme **Dodaj redove** upišite željeni broj redova
- Nakon što je proknjižen u Materijalnom knjigovodstvu, nalog **proknjižite i u Finansijskom knjigovodstvu**
- Za to može poslužiti dugme Finansijsko Knjigovodstvo koje se nalazi u tabu **Program**
- Ukoliko u Finansijskom knjigovodstvu za neki od konta nije otvorena finansijska kartica, otvorite je
- Ulaz materijala se u finansijskom knjigovodstvu knjiži na kontima 101+270 / 435 ***
(101 = Materijal, 270 = PDV, 435***= Dobavljač)
- Za konto 101 u koloni Duguje, upišite Ukupnu vrednost iz naloga Materijalnog knjigovodstva
- Za konto 270 u koloni Duguje, upišite 20% od upisane vrednosti za konto 101
- Za konto 435*** u koloni Potražuje, upišite zbir vrednosti sa konta 101 i 270

Slika 7: Izgled naloga za knjiženje u Materijalnom knjigovodstvu

5.1.4 Izlaz (utrošak) materijala

- Izlaz materijala se knjiži na osnovu izdatnice materijala
- Na osnovu izdatnice materijala, u Materijalnom knjigovodstvu se formira nalog za knjiženje izlaza materijala
- U nalogu za knjiženje, upišite broj naloga i datum
- U koloni Osnov knjiženja, upisati osnov po kome se knjiži izlaz materijala (npr. po trebovanju br. ***)
- U koloni **Izlaz**, upišite količinu izlaza materijala
- U koloni **Cena**, upišite **Prosečnu nabavnu cenu iz Poknjige Materijalnog knjigovodstva**
- Nikada ne popunjavajte poslednji red u nalogu (red iznad sive linije)!
- Ako su vam potrebni dodatni redovi, u tabu Materijalno Knjigovodstvo, izaberite dugme Dodaj redove.
- **Proknjižite nalog i u finansijskom knjigovodstvu**
- Otvorite potrebne finansijske kartice
- Upišite **broj naloga i datum**
- Osnov knjiženja je **Trebovanje materijala br. *****
- Knjiže se konta 511/101 (511= Troškovi materijala za izradu, 101= Materijal)
- Za konto 511 u koloni Duguje, upišite odgovarajuću vrednost iz Naloga Materijalnog knjigovodstva
- Za konto 101 u koloni Potražuje, upišite istu vrednost

5.2 Alat, ambalaze i sitan inventar

5.2.1 Ulaz alata, ambalaže i inventara u magacin

- Kreirajte šifre inventara u magacinu kombinacijom postojećih identifikatora ***, ispred kojih stavite cifre 1030
- Šifre **inventara u magacinu** počinju sa **1030*****
- (Šifre **inventara u upotrebi** počinju sa **1033*****)
- Otvorite materijalne kartice za inventar u magacinu
- Napravite materijalni nalog
- Upišite broj naloga i datum
- Osnov knjiženja je **faktura**
- Upišite šifru inventara u magacinu, količinu ulaza i cenu, za svaki materijal
- Proknjižite materijalni nalog
- Proknjižite nalog i u finansijskom knjigovodstvu
- Otvorite nedostajuće finansijske kartice
- Ulaz inventara u magacin se knjiži na kontima 103+270/435***
(103-Alat i inventar, 270-PDV, 435***=Dobavljač)
- Osnov knjiženja je faktura
- Za konto 103 u koloni Duguje, upišite vrednost iz Naloga Materijalnog knjigovodstva
- Za konto 270 u koloni Duguje, upišite 20% vrednosti sa konta 103
- Za konto 435*** u koloni Potražuje, upišite zbir ove dve vrednosti

5.2.2 Stavljanje alata, ambalaže i inventara u upotrebu

Knjiženje stavljanja alata, ambalaže i inventara u upotrebu vrši se samo na osnovu verodostojne dokumentacije: *izdatnice alata, ambalaže ili inventara*.

Prvo se knjiži izlaz inventara iz magacina:

- Izlaz inventara iz magacina se knjiži u **Nalogu Materijalnog knjigovodstva**
- Izlaz inventara iz magacina se ostvaruje po **prosečnoj nabavnoj ceni iz Poknjige**
- Osnov knjiženja je **izdatnica**
- Šifra inventara je **1030*****
- U nalogu za knjiženje se **sumiraju količine po istim artiklima**
- Kod izlaza iz magacina nije potrebno navoditi osobe koje primaju inventar
- Proknjižite nalog u Materijalnom knjigovodstvu

Zatim se knjiži dodjeljivanje inventara radnicima:

- Dodjeljivanje inventara radnicima se takođe knjiži u **Nalogu Materijalnog knjigovodstva**
- U polju Osnov knjiženja navode se šifre svih radnika i njihova imena i prezimena
- Šifra inventara je sada **1033*****
- U polju Ulaz, upisuje se količina inventara koja se dodjeljuje nekom radniku
- Zaposleni primaju inventar po **prosečnim nabavnim cenama (iz Poknjige, pros.cena za 1030***)**

Zatim se knjiži nalog u finansijskom knjigovodstvu:

- Otvorite potrebne finansijske kartice
- Osnov knjiženja je **izdatnica inventara**
- Knjiže se konta 511/103
(511-Troškovi materijala za izradu, 103-Alat i inventar)
- Za konto 511, u koloni Duguje, upišite vrednost iz Naloga Materijalnog knjigovodstva (**zbir cena inventara pomnoženih njihovim količinama**)
- Za konto 103, u koloni Potražuje, upišite vrednost iz Naloga Materijalnog knjigovodstva
- Knjiže se konta 1033/1039
(1033-Inventar u upotrebi, 1039-Ispravka vrednosti inventara u upotrebi)
- Konto 1033, Duguje, vrednost iz Naloga Materijalnog knjigovodstva
- Konto 1039, Potražuje, vrednost iz Naloga Materijalnog knjigovodstva
- Proknjižite nalog u Finansijskom knjigovodstvu

5.2.3 Rashodovanje alata, ambalaže i inventara u upotrebi

- Rashodovanje alata, ambalaže ili inventara u upotrebi vrši se na osnovu verodostojne dokumentacije o rashodovanju
- Otvorite Nalog u Materijalnom knjigovodstvu
- U polju Osnov knjiženja, upišite ime radnika sa šifrom
- U polju Šifra, upišite šifru 1033***
- U polju Izlaz, upišite količinu inventara koja se rashoduje
- U polju Cena, upišite **prosečnu cenu iz Poknjige za 1033*****
- Proknjižite nalog u Materijalnom knjigovodstvu

Zatim, proknjižite nalog i u Finansijskom knjigovodstvu:

- Knjižite konta 1039/1033
(1039-Ispravka vrednosti osnovnih sredstava, 1033-Inventar u upotrebi)
- Otvorite potrebne finansijske kartice
- Osnov knjiženja je **rashodovanje inventara**
- Konto 1039, Duguje, vrednost rashodovanog inventara iz Materijalnog knjigovodstva
- Konto 1033, Potražuje, tu istu vrednost.

6 INFORMACIJE O PROIZVODNJI I PROIZVODIMA

6.1 Knjiženje indirektnih troškova u knjigovodstvu troškova i učinaka

Za knjiženje poslovnih promena u knjigovodstvu troškova i učinaka koristite **Nalog Finansijskog knjigovodstva**

U knjigovodstvu troškova i učinaka izvršen je raspored indirektnih troškova na mesta troškova nabavke, tehničke uprave i pomoćnih delatnosti, na osnovu izveštaja iz finansijskog knjigovodstva o proknjiženim troškovima na računima klase 5

Indirektni troškovi su troškovi ostalog materijala, električne energije i troškovi zarada

- Svaki od ovih troškova knjižite u posebnom nalogu i za svaki knjižite konta 920+921+922/902 (920-MT nabavke, 921-MT tehničke uprave, 922-MT pomoćnih delatnosti, 902-Račun za preuzimanje troškova proizvodnje)
- Vrednosti se dobijaju iz izveštaja Finansijskog knjigovodstva za konta 920,921,922 koja Duguju. Na kontu 902 koji Potražuje, se upisuje njihov zbir.
- Na kraju perioda se vrši raspored ovih troškova na MT osnovne delatnosti i Troškove perioda
- Ovo takođe knjižite u Nalogu Finansijskog knjigovodstva
- Knjižite konta 930+982/920 (gde su 930-MT osnovne delatnosti, 982-Troškovi perioda, 920-MT nabavke)
- Na kontu 930, knjižite 80% vrednosti sa 920
- Na kontu 982, knjižite 20% vrednosti sa 920
- Zatim knjižite konta 930+982/921
- Na kontu 930, knjižite 90% vrednosti sa 921
- Na kontu 982, knjižite 10% vrednosti sa 921

- Zatim knjižite konta 930/922
- Na kontu 930, knjižite vrednost sa konta 922

Rasprediti indirektne troškove na račun 930 – MT osnovne delatnosti:

- Knjižite konta 930/902
- Za konta 902 su date vrednosti sa računa klase 5
- Na kontu 930 knjižite zbir vrednosti sa 902

Raspored troškova na mesta troškova uprave i prodaje:

- Knjižite konta 940+941/902 (940-MT uprave, 941-MT prodaje, 902-Račun za preuzimanje troškova)
- Za 940 i 941 su date vrednosti
- Na kontu 902 knjižite njihov zbir

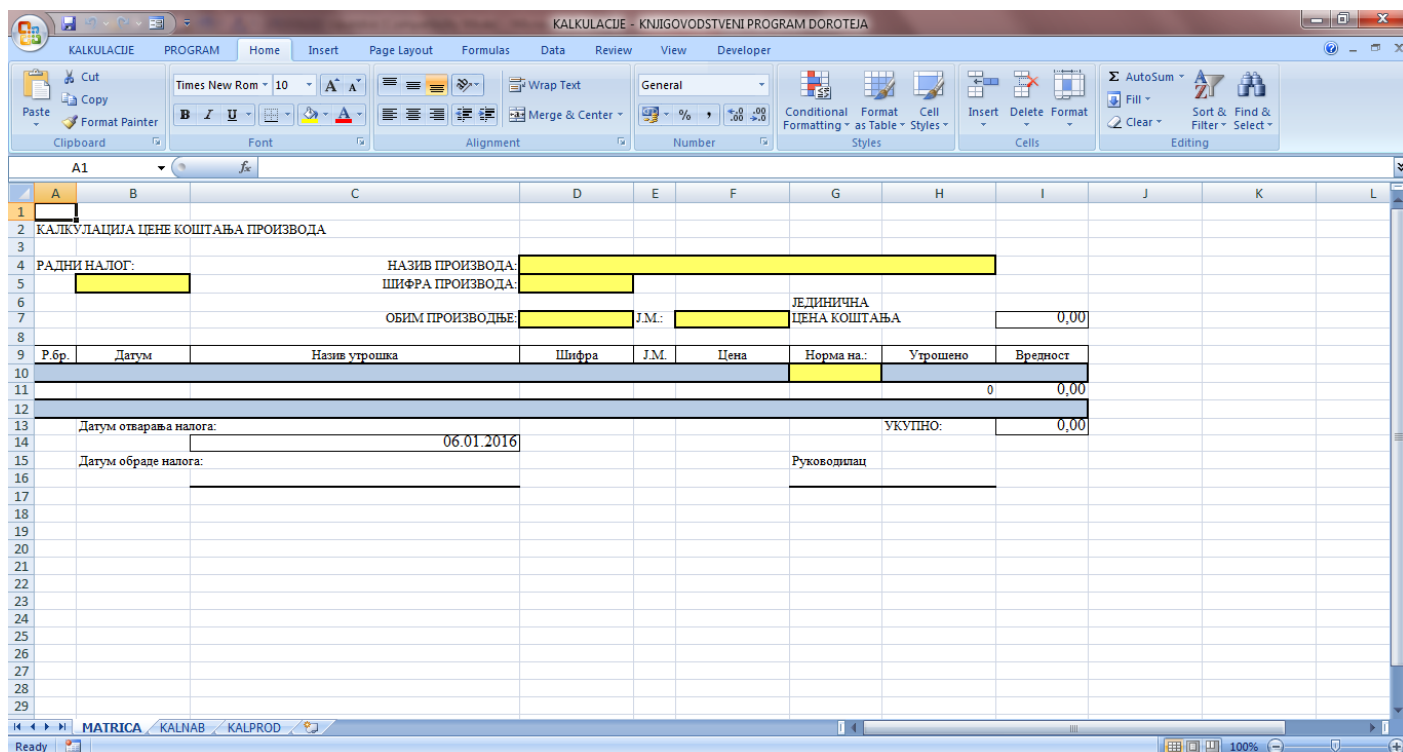
Ukupne troškove računa 940 i 941 rasporediti na račun 982 (982-Troškovi perioda):

- Knjižite konta 982/940+941
- Za 940 i 941 izravnavajte dugovnu stranu u Glknjizi
- Zbir 940 i 941, knjižite na 982

6.2 Kalkulacija cene koštanja proizvoda

- U glavnom meniju, izaberite dugme **Kalkulacije**
- U podmeniju izaberite dugme **Kalkulacija cene koštanja**
- Ulazite u radni list **Matrica**
- Dodajte redove ako je potrebno
- **Kopirajte radni list Matrica u novi radni list Matrica2 i radi te u Matrica2**
- **Nikada ne radite u Matrici**
- Upišite broj naloga, naziv proizvoda, šifru proizvoda i obim proizvodnje
- Popunite kalkulaciju utrošenim materijalom
- Popunite kolone: Redni broj, Datum, Naziv utroška, Šifra, Jedinica mere, Cena, Utrošeno
- U poslednjem redu upišite stav Indirektni troškovi, a u koloni Cena upišite 3,33% od vrednosti sa računa 930 (iz kolone Duguje, pa Suma te kolone, a u koloni Utrošeno upišite 1)
- U polju G10, ispod polja Norma na, upišite: 1
- Nakon popunjavanja, u polju **I7** dobija se **Jedinična cena koštanja**, kao količnik vrednosti Ukupno i Obim proizvodnje

Slika 8: Izgled radnog lista matrica u meniju Kalkulacije

U knjigovodstvu troškova i učinaka proknjižite prenos direktnih i indirektnih troškova na nosioce troškova:

- Knjižite konta 950/902+930
- Osnov knjiženja je **Prenos troškova**
- 902 ima vrednost ukupno utrošenog direktnog materijala iz kalkulacije (u kalkulaciji, to je razlika vrednosti Ukupno i Indirektni troškovi)
- 930 je 3,33% od vrednosti na kontu 930 u koloni Duguje, u Glknjizi (ili vrednost Indirektnih troškova iz kalkulacije)
- 950 je zbir vrednosti 902 i 930

6.3 Ulaz gotovih proizvoda u magacin

- Otvorite Materijalno knjigovodstvo
- Otvorite materijalnu karticu gotovog proizvoda
- Pređite u Nalog
- Upišite broj naloga, datum, osnov knjiženja je **prijemnica**, šifru proizvoda iz Poknjige
- U polju Ulaz, upišite količinu proizvoda koja ulazi u magacin
- U polju Cena, upišite **Jediničnu cenu koštanja** iz **Kalkulacije cijene koštanja proizvoda** (zbog tačnosti cenu koštanja iskažite kao količnik vrednosti Ukupno i proizvedene količine)
- Knjižite Nalog u **Materijalnom knjigovodstvu**

Sada je potrebno da proknjižite ulaz gotovih proizvoda u magacin gotovih proizvoda, u **knjigovodstvu troškova i učinaka**:

- Knižite konta 960/950
(960-Gotovi proizvodi, 950-Nosioci troškova)
- Osnov knjiženja je **prijemnica**
- Na kontu 950, knjižite vrijednost sa konta 950 u koloni Duguje, iz Glknjige
- Na kontu 960, Duguje, knjižite tu istu vrijednost

6.4 Izlaz gotovog proizvoda iz magacina

- Otvorite Nalog u Materijalnom knjigovodstvu
- Upišite broj naloga, datum, šifru proizvoda iz Poknjige
- Osnov knjiženja je **otpremnica**
- U koloni Izlaz, upišite količinu koja je isporučena kupcu
- U koloni Cena, upišite **cenu koštanja po kojoj se vode gotovi proizvodi u magacinu**
- Proknjižite Nalog u Materijalnom knjigovodstvu

Proknjižite izlaz gotovih proizvoda iz magacina i u knjigovodstvu troškova i učinaka:

- Osnov knjiženja je **otpremnica**
- Knjižite konta 980/960 (980-Troškovi prodaje proizvoda, 960-Gotovi proizvodi)
- Knjižite vrednost Ukupno iz Naloga za knjiženje Materijalnog knjigovodstva

- Otvorite potrebne kartice
- Popunite nalog za materijalno knjiženje
- Osnov knjiženja je **račun*****
- Šifre počinju sa **A140*****
- U polju Ulaz, upišite Količine iz Pojedinačne kalkulacije nabavne cene artikla
- U polju Cena, upišite **Jediničnu nabavnu cenu iz Pojedinačne kalkulacije nabavne cene artikla**
- U koloni Vrednost, pa Ukupno, Materijalnog naloga, treba dobiti istu vrednost kao u Pojedinačnoj kalkulaciji nabavne cene artikla, u polju Nabavna vrednost, pa Ukupno
- Proknjižite nalog

*Zatim, proknjižite nalog i u **Finansijskom knjigovodstvu**:*

- Osnov knjiženja je **kalkulacija**
- Knjižite konta 1310+270/435001+433001+433002+482
- 1310 – Roba u magacinu
- 270 – PDV
- 435001- Dobavljač
- 433001- Prevoznik
- 433002 – Firma koja obavlja utovar i istovar
- 482 – Obaveza za carinu
- Na kontu 1310, knjižite Nabavnu vrednost, kolona 9, iz: **I Ukupna kalkulacija nabavne cene**
- Na kontu 270, PDV je:

$$(\text{dinarska vrednost kupljene robe} + \text{carina}) * 20/100 + (\text{troškovi utovara i istovara sa PDV-om}) * 20\% / (1+20\%)$$
- Na kontu 435001, knjižite vrednost robe u dinarima+PDV te vrednosti (iz Ukupna kalkulacija nabavne cene)
- Na kontu 433001, knjižite troškove transporta, kolona 3 (iz Ukupna kalkulacija nabavne cene)
- Na kontu 433002, knjižite troškove utovara i istovara sa uračunatim PDV-om
- Na kontu 482, knjižite iznos carine + PDV te vrednosti

7.1.1 Knjiženje prelaza robe iz magacina u maloprodajni objekat

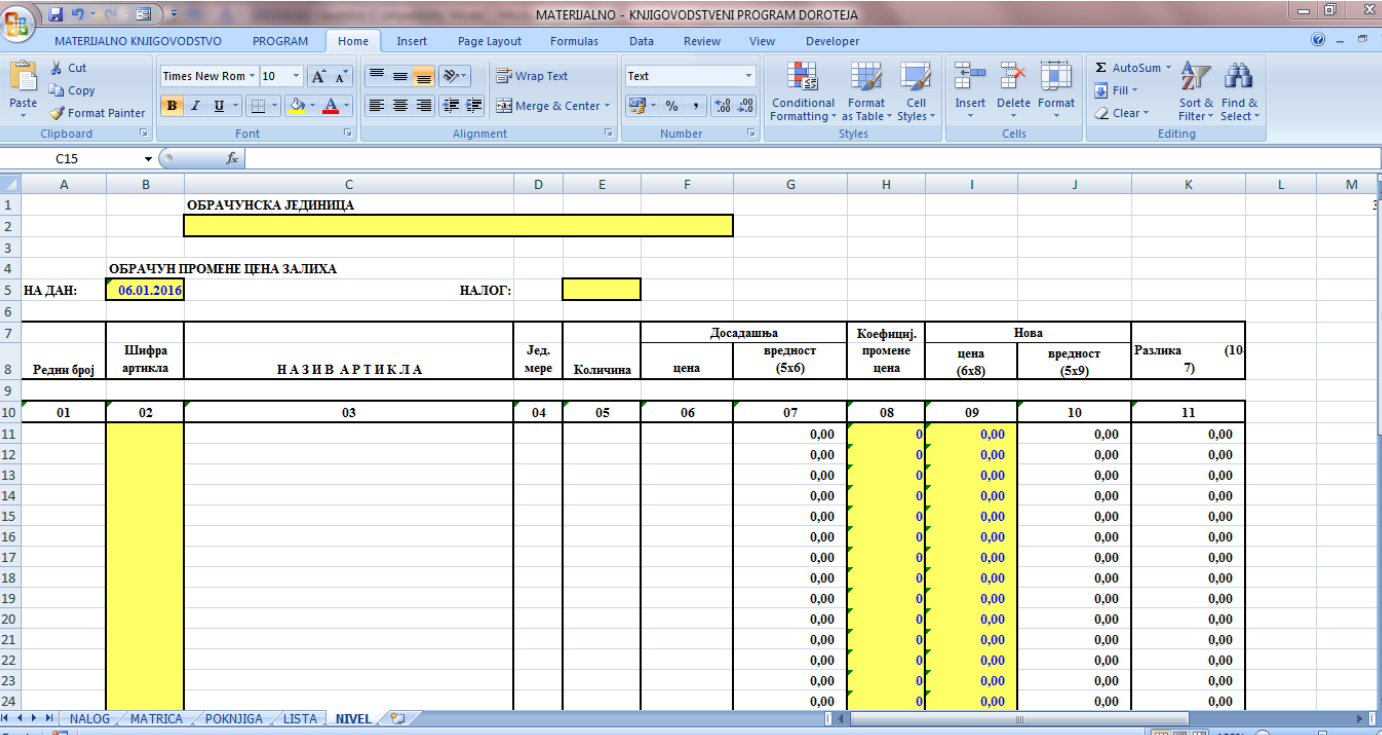
Napravite kalkulaciju prodajne cene robe:

- U glavnom meniju, izaberite **Kalkulacije**, pa izaberite **radni list Kalprod**
- **Iskopirajte matricu u novi radni list**
- Upišite malo slovo a, za obračun PDV-a od 20%, u koloni **Oznaka stope**
- Popunite broj kalkulacije, datum
- U polju Po dokumentu, **upišite Izdatnica br. *****
- Upišite artikle koji prelaze u maloprodajni objekat sa korigovanim šiframa (šifre počinju sa A140***)
- Upišite **Jedinične nabavne cene** (preuzimaju se iz Kalnab, kolona Jedinična nabavna cena)
- U koloni 8c ne upisujte ništa
- U koloni Prodajna vrednost (kolona 16) upišite **prodajnu vrednost za svaki od artikala** (dato)

7.1.2 Nivelacija cena u maloprodajnom objektu

- U Glavnom meniju izaberite **Materijalno knjigovodstvo**
- U podmeniju izaberite dugme Nivelacija i otvoriće vam se **radni list Nivel**
- Upišite šifre artikala kojima treba promeniti cenu (šifre su P140***)
- Upišite redne brojeve i u tabu Materijalno knjigovodstvo izaberite dugme **Nivelisanje**
- U koloni Koeficijent promene cena upišite vrednost (npr. ako se radi o povećanju cena za 7%, upišite 1,07)
- Nalazite se u radnom listu Nivel, proknjižite nalog izborom dugmeta **Knjiži Nivelaciju**, koje se nalazi takodje u pomenutom tabu

MATERIJALNO - KNJIGOVODSTVENI PROGRAM DOROTEJA

PROGRAM Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Developer

Clipboard Font Alignment Number Styles Cells Editing

C15

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1			OBRAČUNSKA JEDINIČA										
2													
3													
4			OBRAČUN PROMENE CENA ZALIH										
5	NA DAN:	06.01.2016		HALOG:									
6													
7													
8	РЕДИН БРОЈ	ШИФРА АРТИКЛА	НАЗИВ АРТИКЛА	ЈЕД. МЕРЕ	КОЛИЧИНА	ДОСАДАШЊА ЦЕНА	ДОСАДАШЊА ВРЕДНОСТ (5x6)	КОЕФИЦИЈ. ПРОМЕНЕ ЦЕНА	НОВА ЦЕНА (6x8)	НОВА ВРЕДНОСТ (5x9)	РАЗЛИКА 7)	(10	
9													
10	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11		
11							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
12							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
13							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
14							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
15							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
16							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
17							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
18							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
19							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
20							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
21							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
22							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
23							0,00	0	0,00	0,00	0,00		
24							0,00	0	0,00	0,00	0,00		

Ready | NALOG | MATRICA | POKNJIGA | LISTA | NIVEL

100%

Slika 11: Izgled radnog lista Nivel u Materijalnom knjigovodstvu

Proknjižite sada i u Finansijskom knjigovodstvu:

- Knjižite konta 1340 / 1344+1349
1340-Roba u prodavnici
1344-Ukalkulisani PDV
1349-Razlika u ceni robe u prometu na malo
- Osnov knjiženja je **nivelacija br. *****
- Za konto 1340, upišite vrednost iz lista Nivel, kolona Razlika (10-7) (Kolona 11), pa Ukupno
- $1344 = 1340 * 20\% / 1,20$
- $1349 = 1340 - 1344$

7.1.3 Knjiženje prodaje robe u maloprodajnom objektu

Knjižite u Robno-materijalnom knjigovodstvu:

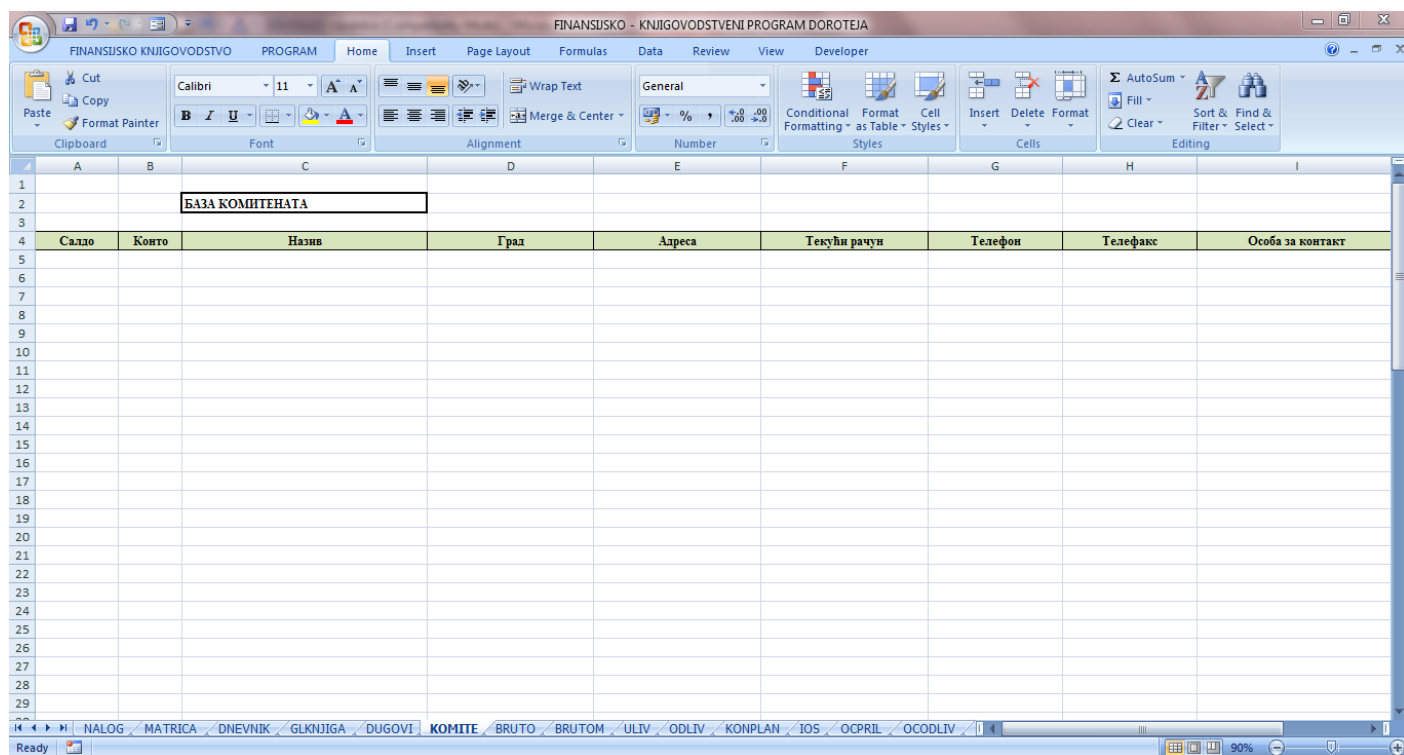
- Osnov knjiženja je **Dnevni pazar na dan*****
- U koloni Šifre, upišite šifre artikala **P140*****
- U koloni Izlaz, upišite količinu prodane robe (dato)
- U koloni Cena, upišite **prosečnu cenu iz Poknjige**

Knjižite u Finansijskom knjigovodstvu:

- Osnov knjiženja je **Dnevni pazar na dan *****
- Knjižite konta 2430/602+476
- Otvorite nedostajuće kartice
2430-Blagajna
602-Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu
476-Obaveze za PDV po osnovu prodaje za gotovinu
- Na kontu 2430, knjižite vrednost iz Naloga Robno-materijalnog knjigovodstva, kolona Vrednost, pa Ukupno
- Na kontu 602, knjižite vrednost koja predstavlja razliku vrednosti konta 2430 – 476
- Na kontu 476, knjižite: $(\text{vrednost sa 2430}) \cdot 20\% / (1 + 20\%)$
- Zatim se u istom nalogu knjiže konta:
501+1344+1349/1340
- Otvorite nedostajuće kartice
501-Nabavna vrednost prodane robe
1344-Ukalkulisana obaveza za PDV
1349-Ukalkulisana razlika u ceni
- Za konto 1344, upišite istu vrednost sa konta 476
- Za konto 1340, upišite vrednost iz Robno-materijalnog naloga, kolona Vrednost, pa Ukupno
- Za konto 1349, upišite vrednost koja se izračunava:
 $1349 (\text{iz finansijske kartice u Glknjizi, ukupan saldo}) / 1340 (\text{iz finansijske kartice u Glknjizi, ukupan saldo}) \cdot 1340 (\text{vrednost iz istog naloga za konto 1340})$
- Za konto 501, upišite vrednost koja se dobija na sledeći način: $501 = 1340 - (1344 + 1349)$ iz istog naloga

8 INFORMACIJE O KUPCIMA I DOBAVLJAČIMA

- Uđite u meni **Finansijsko knjigovodstvo**
- U podmeniju izaberite dugme **Komitenti**
- Ulazite u **radni list Komite**, gde se nalazi baza komitenata
- U koloni Saldo bi trebalo, prilikom unosa svakog komitenta, ukucati formulu:
=INDEX(_KK2020---;2;7)
- U polja označena sa 2020*** unose se brojevi konta na kome se knjiži svaki komitent
- Pritiskom na funkcijski ključ **F5** i izborom konta, dolazi se do kartice određenog komitenta
- U drugim poljima baze se nalaze ostali podaci o komitentu
- Kada bude potrebno da analizirate otvorene stavke na kartici odabranog komitenta, izborom dugmeta **Otvorene stavke** u tabu **Finansijsko knjigovodstvo**
- Rezultat analize otvorenih stavki u kartici komitenta, biće tabela sa zapisima kod kojih zbrojevi vrednosti u kolonama **Duguje** i **Potražuje** nisu međusobno jednaki. Ta razlika je zapisana sa desne strane tabele u redu poslednjeg zapisa iz skupa zapisa sa jednakim računom po kojem se vrši analiza
- Kopirajte rezultat analize (finansijsku karticu) u radni list **IOS** od polja **A22** komandom **Insert Copied Cells, Shift Cells Down**. Kopirajte saldo kartice pa isti prilepite na polje **E18** komandom **Paste Link**.

Slika 12: Izgled lista Komite u Finansijskom Knjigovodstvu

8.1 Priliv i odliv sredstava

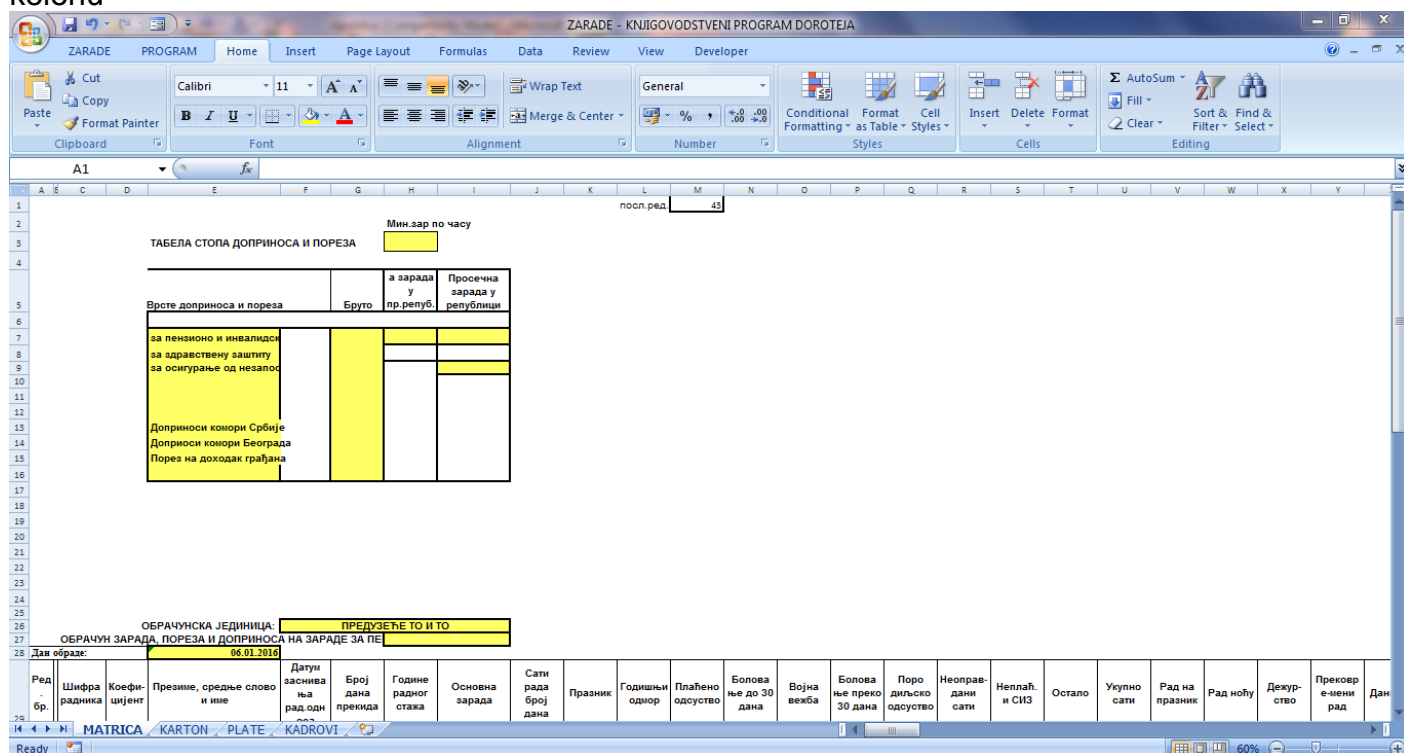
- U Glavnom meniju izaberite **Finansijsko knjigovodstvo**
- U podmeniju izaberite radni list Uliv
- On predstavlja bazu podataka o nenaplaćenim potraživanjima
- Ovde se unose sledeći podaci: Osnov priliva, Račun, Datum, Iznos i izračunava se kašnjenje u danima i ukupan dug
- U koloni Kasni, broje se dani kašnjenja uplate po određenom računu u odnosu na datum valute
- U koloni Upl.(Ispl.), polja su prazna ukoliko preduzeće još uvek nije platilo svoj dug. Kada plati svoj dug, tu se upisuje neka oznaka (na primer, PL. za plaćeno)
- Računi koji su plaćeni, obično se sortiranjem dovode na dno tabele, ili se iz ove tabele prenose u neku drugu tabelu plaćenih računa
- Za dodavanje redova koristite u tabu Finansijsko knjigovodstvo u padajućem meniju Priliv dugme za dodavanje redova
- Za oduzimanje reda koristite dugme Oduzimanje reda
- U radnom listu Odliv, nalazi se baza podataka o neplaćenim dugovanjima
- Prati se likvidnost preduzeća
- Radi se isto kao u radnom listu Uliv

[illegible]

Slika 13: Izgled radnog lista Odliv u Finansijskom Knjigovodstvu

9 OBRAČUN ZARADA, POREZA I DOPRINOSA NA ZARADE ZAPOSLENIH

- Otvorite **Zarade** iz **Glavnog menija**
- Izaberite radni list Matrica
- U polju G3, upišite minimalnu zaradu po času
- U polja kolone E, tabele Stopa, poreza i doprinosa, upišite Zakonom definisane stope
- Tabela obračuna i zarada se koristi za jednu isplatu koja može biti akontacija zarade u jednom mesecu ili konačna zarada u jednom mesecu
- Upišite poslednji dan u mesecu kao Dan obrade tabele
- Unesite Redni broj, Matični broj, Šifru radnika, Prezime i ime, Datum zasnivanja radnog odnosa, Broj dana prekida
- Ne popunjavajte nikada poslednji red!
- Ako su vam potrebni dodatni redovi, koristite dugme Dodaj redove u tabu Zarade
- U polje H30, upišite osnovnu zaradu
- U polje I30, upišite broj radnih dana u mesecu za koji vršite obračun
- **Iskopirajte radni list Matrica u novi radni list** i dajte mu ime meseca za koji se vrši obračun
- Popunite od 10. kolone do 19. kolone (Praznik...Ostalo) potrebnim podacima (dato)
- Proverite da li svi, u koloni T, imaju ukupan broj sati jednak broju iskazanom na polju T30
- U koloni Dani TO (25.kolona), bi trebalo da bude upisana formula $=I32/8$, na polju Y32. Ako nije, upišite je i kopirajte formulu na celu kolonu
- Upišite podatke u kolonama 21,22,23,24,26 (dato)
- Upišite podatke u kolonu Obustave kredita (kolona BD32), ako su dati
- Upišite formule u koloni Sindikalna članarina (na primer: 1% od Neto zarade, $=1\%*BC32$), kopirajte formulu na celu kolonu
- Upišite formule u koloni Samodoprinos (na primer: 1,5% od Neto zarade), kopirajte na celu kolonu

Slika 14: Izgled radnog lista Matrica u Zaradama

Preuzimanje podataka iz tabele akontacije

- Često se isplate radnika ostvaruju u više etapa tokom jednog meseca. Te etape se smatraju akontacijama zarada
- U akontacionoj tabeli, smanjite vrednost osnovne zarade na pola
- U ovim slučajevima, u svaku narednu tabelu, unesite podatke o prethodno isplaćenju akontaciji
- To se radi tako što se u kolonu BL tekuće tabele obračuna, unesu podaci iz kolone BK prethodno obračunate tabele, a u kolonu DE tabele rekapitulacije obračuna tekuće tabele unesu se podaci iz kolone DD prethodno obračunate tabele
- Da biste uneli podatke o prethodno isplaćenju akontaciji, izaberite dugme Akontacija iz taba Zarade

Ispisivanje listića zarada

- Ova opcija omogućava da se štampa ili sačuva listić zarada za svakog radnika pojedinačno
- U tabu Zarade, izaberite dugme Listići
- Upišite prvi redni broj radnika iz tabele Obračun zarada, poreza i doprinosa na zarade
- Upišite poslednji redni broj radnika za koga želite da odštampate listić
- Sačuvajte ili odštampajte listić zarada

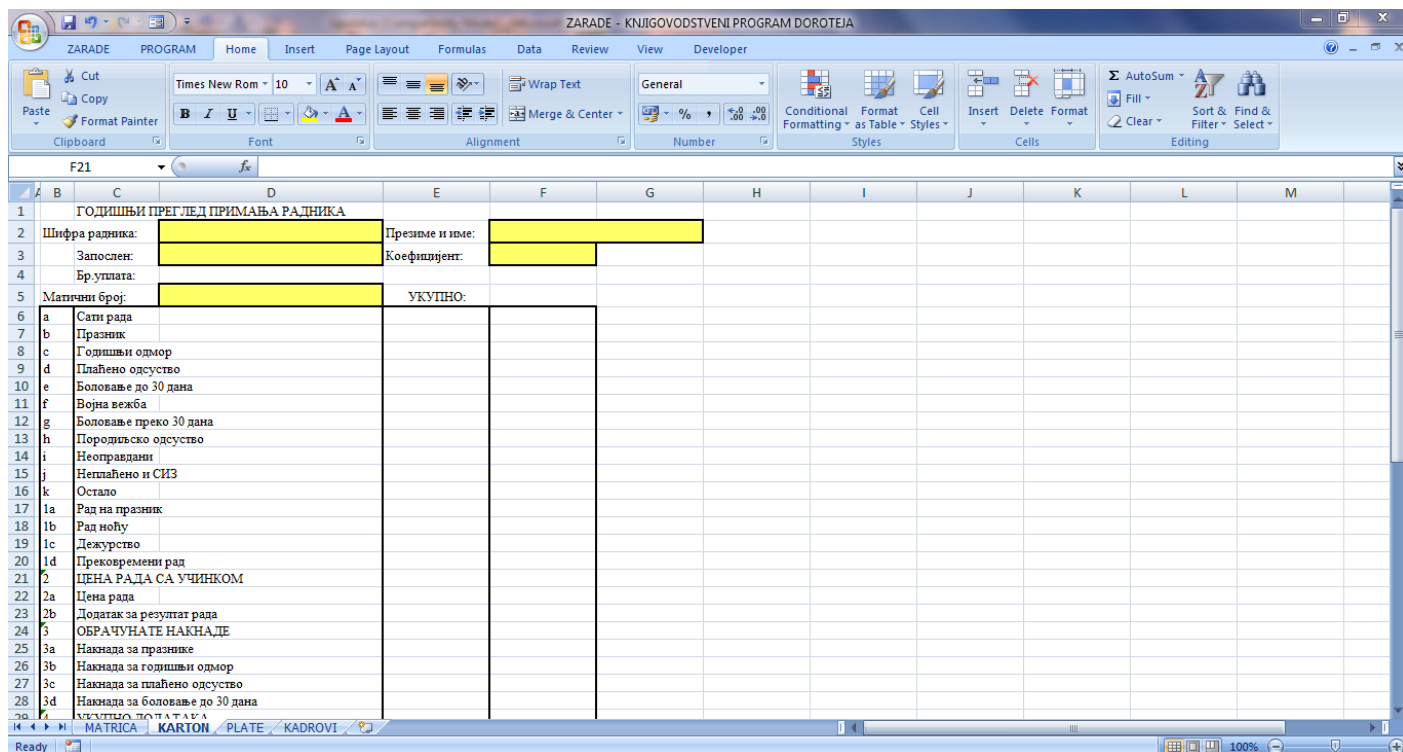
10 Informacije o zaposlenima

Raspodela poreza po opštinama:

- Tabela raspodele poreza po opštinama se nalazi u radnom listu Matrica
- Na osnovu podataka iz kolone BR, tabele obračuna zarada, poreza i doprinosa, u radnom listu Matrica, formirajte listu jedinstvenih brojeva opština (pomoću **Data, Filter, Advanced, Unique records only**)
- U koloni BU33, upišite: 69
- U koloni BU, treba da se nalaze brojevi opština, poređani u rastućem redosledu
- Zatim, tu vertikalnu listu (komandom **Paste Special /Transpose**) prenesite u horizontalnu listu, počev od polja CI4
- U koloni CJ, počev od CJ11, upišite odgovarajuće nazive opština

Otvaranje kartona zarada

- U glavnom meniju Izaberite Zarade
- U podmeniju izaberite dugme Karton koje vas vodi o radni list Karton
- Izaberite dugme Otvori kartone u tabu zarade
- Upišite kao naziv radnog lista: npr. Januar (to je radni list iz koga se preuzimaju podaci)
- Upišite redni broj prvog zapisa u tabeli zarada iz kojeg će se preuzimati podaci
- Upišite redni broj poslednjeg zapisa iz kojeg će se preuzimati podaci
- Nakon toga, prazni kartoni zarada će biti otvoreni u radnom listu Plate

Slika 15: Izgled radnog lista Kartoni u zaradama

Ažuriranje kartona zarada zaposlenih

Ažuriranje podrazumeva preuzimanje podataka iz odgovarajućih tabela obračuna zarada, doprinosa i poreza zaposlenih.

Kada je završen obračun zarada, poreza i doprinosa na zarade, za jedan obračunski period (obično jedan mjesec), vrši se ažuriranje kartona zarada na sledeći način:

- Izaberite dugme **Puni Kartone** u tabu **Zarade**
- Upišite tačan naziv radnog lista sa tabelom obračuna zarada, poreza i doprinosa za određeni mesec, iz koga se preuzimaju podaci (npr. Januar)
- Upišite redni broj prvog zapisa čijim podacima će se ažurirati odgovarajući karton zarada
- Upišite redni broj poslednjeg zapisa čijim podacima će se ažurirati odgovarajući karton zarada
- Nakon toga, u radnom listu Plate, kartoni zarada će biti ažurirani odgovarajućim podacima
- Isti postupak ponovite za svaki mjesec (januar, februar, mart...)
- U radnom listu Plate, možete doći do svakog kartona zarada, pomoću funkcijskog ključa F5

12 NAPOMENA

Knjigovodstveni program sadrži i tab „*Program*“ u svakoj radnoj knjizi u kome se nalaze dugmad koja tu radnu knjigu uvek povezuju i sa preostalim radnim knjigama kao i dugme koje korisniku omogućava da se u svakom trenutku vrati na Glavni meni.